

však zjištění, jež by odpovídala rozsudkovému výroku potud, pokud činnost i úmysl obou obžalovaných — případně vedle přímého účelu krýti osoby pro krádež tu neprávem obviněné — nesly se i k tomu, zatajiti pŕtahy sloužící k odkrytí pachatele neznámého. Jen po takovém zjištění, jež ovšem náleží soudu nalézacímu, bude možno posouditi, zda trestný čin, tak jak je formulován v rozsudkovém výroku, jest ohledně obžalovaných F-a i S-ého dán. Nelze tedy na základě zmateční stížnosti přes to, že nebylo lze oduznati oprávnění jejím námitkám, vycházejícím ze skutkových zjištění rozsudku, pro nedostatečnost zjištění těch postupovati jinak než nařizuje § 288 čís. 3, druhá věta tr. ř., a to podle § 290 tr. ř. i ohledně obžalovaného Kašpara F-a; neboť třebas zmateční stížnost nepodal, mohou mu hořejší vývody právě tak sloužiti k dobru jako stěžovateli Josefu S-ému. Při tomto stavu věci nelze se vyhnouti nařízení hlavního přelíčení v první stolici, pročez bylo za souhlasu generální prokuratury podle § 5 novely k tr. ř. věc ve zrušených částech vrátiti k opětovnému projednání a rozhodnutí soudu první stolice, jenž se upozorňuje na zákon ze dne 21. března 1929, čís. 31 sb. z. a n. a jemuž pro případ, že by neuznal na vinu obžalovaných ve směru nadižování, bude zkoumati, nepřichází-li v úvahu jiný čin trestný.

Čís. 3484.

Předpisů min. mař. ze dne 29. května 1908, čís. 116 ř. zák. pro živnostenský provoz lomů jest po případě obdobně šetřiti i při příležitostném lámání kamene se svolením majitele lomu.

Kdy je pouhá nečinnost trestným činem podle §§ 335, 431 tr. zák.?

Spadá sem používání dělníka k pracem, jejichž konání jest nutně neb alespoň pravidelně spojeno s nebezpečím pro tělesnou bezpečnost, život nebo zdraví dělníka.

Meze povinnosti zabezpečiti dělníka; osobou k tomu povinnou jest podnikatel; ten však nemusí povinnost tu konati osobně; stačí po případě, ustanovil-li k tomu způsobilého zástupce; pokud pro ustanovení takového zástupce stačí poukaz osobě u podnikatele zaměstnané, by určila dělníky pro dotýčné práce.

Povinnost podnikatele (jeho zástupce) k zabezpečení dělníka, k doзору nad jeho prací trvá jen, pokud dělník koná práci pro dotýčného podnikatele.

(Rozh. ze dne 15. května 1929, Zm I 722/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmatečným stížnostem obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. listopadu 1928, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle § 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v části odsuzující a věc vrátil soudu první stolice, by o ní v rozsahu zrušení dále jednal a opět rozhodl.

D ů v o d y:

Zmatečným stížnostem nelze upřítí důvodnost již po stránce právní, pokud namítají, že smrtelný úraz Josefa F-y není v příčinné souvislosti se žádným jednáním aneb opomenutím, přesněji — protože rozsudek klade stěžovatelům za vinu výhradně zanedbání povinného dozoru — se žádným opomenutím stěžovatelů, ježto se stal 5. května 1928 odpoledne, kdežto F-ovi bylo již dopoledne nařízeno, by zanechal dotyčnou práci v lomu a přišel odpoledne k práci na stavbě. I pro přičítání poruch na tělesné bezpečnosti, na zdraví nebo na životě lidí z důvodu nedbalosti podle §§ 335, 431 tr. zák. platí povšechná zásada, že pouhá nečinnost jest, třebaže by bylo dotčené poruše uvedených právních statků zabráněno jednáním osoby zůstavší nečinnou, trestným činem jen, měla-li osoba ta povinnost k ochraně a k záchraně právního statku buď následkem zákonného neb jinakého pro ni závazného předpisu nebo následkem toho, že přivodila pozitivním jednáním, jež nebylo již samo o sobě směru a rázu uvedeného v § 335 tr. zák., stav věcí, z něhož nastalo nebezpečí pro právní statek, a uskutečnila tím alespoň jednu z pozitivních příčin, z nichž došlo k ohrožení a pak i k porušení právního statku, jehož poškození a po případě zničení jí má býti přičítáno. Pozitivním jednáním onoho rázu jest obzvláště i používání dělníka k pracem, jejichž konání jest nutně neb alespoň pravidelně spojeno s nebezpečím pro tělesnou bezpečnost, život nebo zdraví dělníka. Jde-li však o druh práce, který není naprosto zakázán a jest z těch kterých hledisek nutný, jest povinnost k zabezpečení dělníka omeziti na povinnost k takovým opatřením, kterými se nebezpečí omezuje na nejmenší míru, která je s prací tou nezbytně spojena a do které možno a dlužno spoléhati se na to, že nebezpečí čelí — vhodnou úpravou jednotlivých úkonů vyžadovaných prací mu uloženou — sám dělník osvědčením pozornosti a opatrnosti náležející mu ne méně než osobě povinné k jeho zabezpečení. Měřítkem pro určení oné míry nebezpečí a tím i rozsahu této povinnosti budou — vedle zkušeností povinné osoby a vědomí jejího o tom, zda jest dělník s nebezpečnou povahou práce řádně obeznámen či nic — obzvláště případné předpisy o dotčeném druhu práce, jimiž jsou pro lámání kamene předpisy min. nařízení ze dne 29. května 1908, čís. 116 ř. zák., jichž jest, třebaže jsou vydány pro živnostenský provoz kamenných lomů a. t. d., obdobně šetřiti také při lámání kamene se svolením majitele lomu, popokud ovšem není obdoba jich vyloučena krátkou dobou a malým rozsahem prací jen příležitostných. Zachování těchto předpisů a i zkušeností naznačeného rázu bude pak třeba zajistiti také proti vůli dělníka, jehož opatrnosti a pozornosti může pak za tohoto předpokladu býti zůstavena péče o to, by nepřišel vlastní nepozorností neb neopatrností při jednotlivých pracovních úkonech k úrazu. Na okolnostech případu, zejména na povaze a na předběžném zaměstnání dělníka bude záviseti, kterých opatření jest v naznačených mezích třeba k řádnému plnění povinnosti k zabezpečení dělníka, obzvláště zda je a do jaké míry je třeba poučení jeho před započetím práce a dozoru nad ním po její dobu. Přičítání úrazu přes to nastavšího vyžaduje nejen zjištění, že dotčená osoba opomenula něco, co jí bylo podle dosavadních vývodů opatřiti, nýbrž i zjištění,

že by úraz nebyl nastal, kdyby zjištěného opomenutí nebylo. Osobou k zabezpečení dělníka v naznačeném rozsahu povinnou jest osoba, která dělníka k dotčené práci používá, podnikatel práce, jímž byl podle rozsudečných zjištění o dohodě se stavitelem C-em v příčině lámání kamene dělníky F-em a S-em v lomě B-ové stěžovatel R. Arciť nelze na podnikateli žádati, by svou povinnost konal osobně; může se jí — ovšem, pokud tak zvláštními předpisy stanoveno, jen za současného oznámení příslušné vrchnosti a po případě s jejím schválením — sprostiti ustanovením jiné osoby k úkolům těm, arciť jen osoby k tomu svolné a způsobilé. Ustanovením takového zástupce (srovnej zvláště § 54 min. nař.) není však již pouhý poukaz osobě, třebaš u podnikatele zaměstnané, aby určila dělníky pro dotyčné práce, pokud se týče vyslala je na práce ty, sám o sobě a bezvýjimečně. Není však ani vždy zapotřebí výslovného pověření osoby té naznačeným úkolem (dozorem) nad dotyčnou prací. Na okolnostech, obzvláště na rozsahu působnosti, která přísluší a náleží zaměstnanci podnikatele podle právních poměrů mezi zaměstnancem a podnikatelem závisí, zavazuje-li poukaz podnikatelův zaměstnanci, by určil dělníky pro tu kterou práci, zaměstnance i k dozoru nad prací tou, pokud se týče na dělníky k ní určené. Sprostil-li se podnikatel platným způsobem povinnosti k zabezpečení dělníka, zejména k dozoru na jeho práci zřízením zástupce, stihne zodpovědnost za nesplnění povinnosti té nikoliv oba, nýbrž jediného zástupce, zvláště neodmítl-li zástupce proti podnikateli příkaz mu výslovně nebo mlčky udělený.

Povinnost té které z uvedených osob k zabezpečení dělníka, zejména k dozoru nad jeho prací trvá jen, pokud trvá důvod této povinnosti, pokud dělník koná práci pro dotčeného podnikatele. Bez újmy případné zodpovědnosti za pouhé ohrožení tělesné bezpečnosti a života dělníků F-a a S-a v předchozí době (§ 431 tr. zák.) byli by tudíž oba stěžovatelé prosti zodpovědnosti za opomenutí dozoru v době úrazu a tím i za smrtelný úraz F-ův sám, stal-li se úraz ten teprve po skončení práce v kamenném lomu uložené řečeným dělníkům stěžovatelem H-em z podnětu stěžovatele R-a ve prospěch spoluobžalovaného, avšak z obžaloby sprostěného C-a. Zda-li tomu tak, není rozsudkem zjištěno. Rozhodovací důvody uvádějí sice, že se úraz stal 5. května 1928 odpoledne, a uvádějí a berou patrně i za prokázáno dále, že H. byl toho dne odpoledne v lomu a — vida, že je již dosti kamene řekl F-ovi, by přestal již s lámáním kamene, že je ho dosti (připojiv k tomu podle seznání S-ova a vlastní obhajoby příkaz, by naházeli nalámaný kámen na figuru, urovnali ji, odešli z lomu a přišli na stavbu). Avšak rozhodovací důvody uvádějí dále, že F. »dodělával odpoledne práci«, t. j. — jak před tím zjištěno — rozebíral rozpukanou skálu v polovici stěny, při čemž došlo k jeho úrazu. Není pochybnosti o tom, že práce na skalní stěně vybočila z onoho příkazu H-ova, pokud jest jeho doslovem vymezen. Avšak projev F-ův, — dosvědčený S-em —, že doděláme ten růžek, protože musí býti pořádek« a seznání svědka R-a, že F. klínoval odpoledne . . . skálu pod balvanem a odstraňoval tam výstřelem rozpukaný kámen, poukazují k tomu, že F. odtrhoval ze stěny lomu části uvolněné výstřely předse-
vzatými jím a S-em k získání kamene, ježž měli opatřiti z příkazu H-ova, a to za účelem, byl byl pro pozdější práce v lomu zjednán bezpečný stav

stěn lomu. Pro tento účel odpolední práce F-ovy bylo by po případě přes onen příkaz H-ův v ní shledati dodělání, tedy část práce uložené H-em, obzvláště, je-li — což rozsudek ani nezjišťuje ani nepopírá — příkazem aneb alespoň zvykem, že, kdo láme v dotčeném lomě kámen, odčiní před odchodem z lomu všechny změny skalní stěny jím způsobené, kterými jest ohrožena bezpečnost osob později v lomu tom pracujících. Zjistil-li rozsudek onen příkaz H-ův, přesněji jeho zákaz dalšího lámání (dobývání) kamene, nezjistil-li však okolnosti opodstatňující dále řečenou souvislost práce, kterou konal F. po onom zákazu v době, kdy ho stihl úraz, s prací uloženou F-ovi H-em z podnětu R-ova, spočívá rozsudek v předpokladu, že úraz ten byl výsledkem toho, že stěžovatelé zanedbali, t. j. opomenuli povinný dozor na práci F-ovu, a tím i kvalifikaci skutku jako přečinu nedbalého usmrcení podle § 335 tr. zák., na nesprávném použití zákona, takže jest jej v části odsuzující z důvodu § 281 čís. 10 tr. ř. zrušiti, aniž třeba zabývatí se ostatními vývody stížnosti, které v podstatě napadají jen skutkové závěry rozsudku a nebudují vtrousené právní námitky, jak zákonné dolíčení právních námitek žádá, výhradně na skutečnostech rozsudkem zjištěných. Nehledě k nedostatku zjištění již uvedených není ve zrušeném rozsudku ani skutkových zjištění, jichž — i u setrvání na předpokladu, že podnikatelem prací F-em a S-em vykonaných byl stěžovatel R. — bylo by třeba k posouzení, zda bylo podnikatelem, po případě zřízeným jím dozorcem opomenuto některé a které ze zabezpečovacích opatření jím náležejících (a ovšem i možných), zda by bylo opomenutým opatřením zabráněno nehodě Josefa F-a a zda byl si podnikatel, po případě zřízený dozorce vědom, anebo zda mohl si býti vědom nutnosti opomenutého opatření a nebezpečí s opomenutím jeho spojeného. Proto nelze rozhodnouti ihned ve věci samé, nýbrž nutno vrátiti věc soudu prvé stolice k opětovnému projednání a rozsouzení v rozsahu zrušení a to ohledně obou stěžovatelů, protože skutková zjištění zrušeného rozsudku nestačí ani k posouzení, zda náležela podle toho, co shora uvedeno, povinnost k zabezpečení F-a a S-a proti nebezpečí spojenému s prací v kamenném lomu, zejména dozor nad prací tou a po případě i poučení před započatím práce samotnému podnikateli, t. j. stěžovateli R-ovi či druhému stěžovateli H-ovi jakožto osobě dozorčí, podnikatelem platným způsobem zřízené. Vylíčený způsob rozhodnutí umožňuje podle § 5 zákona čís. 3 ř. zák. na rok 1878 vyhověti stížnosti za souhlasu generální prokuratury ihned v zasedání neveřejném.

Čís. 3485.

Pojem »podněcování« ve smyslu § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky jest naplněn každým působením na cit a vůli, jímž má býti vyvoláno nebo posíleno rozhodnutí k trestným činům individuálně a časově neurčitým; nezáleží na tom, zda podněcování mělo nebo mohlo míti přímý a bezprostředně se projevující účinek (při podněcování k vojenským zločinům nebyli přítomni ani vojáci ani nováčky).

Pokud sem spadá srovnávání ústavních poměrů v Rusku s našimi.

Zákon na ochranu republiky v § 15 čís. 3 nijak nevymezuje ani předmět podněcování, ani prostředky k tomu použité, maje v pojmu pod-